

PHEGEA

driemaandelijks tijdschrift van de
VLAAMSE VERENIGING VOOR ENTOMOLOGIE

Afgiftekantoor 2170 Merksem 1

ISSN 0771-5277

Periode: januari – februari – maart 2008

Erkenningsnr. P209674

Redactie: Dr. J.-P. Borie (Compiègne, France), Dr. L. De Bruyn (Antwerpen), T. C. Garvoet (Antwerpen), B. Goater (Chandlers Ford, England), Dr. K. Maes (Tervuren), Dr. K. Martens (Brussel), H. van Oorschot (Amsterdam), W. O. De Prins (Leefdaal).

Redactie-adres: W. O. De Prins, Leefdaal 401B, B-3061 Leefdaal (Belgium).

e-mail: willy.de.prins@telenet.be.

Jaargang 36, nummer 1

1 maart 2008

Interessante waarnemingen van Lepidoptera in België in 2007 (Lepidoptera)

Willy De Prins

Abstract. Interesting records of Lepidoptera in Belgium in 2007 (Lepidoptera)

Some new province records and interesting observations are mentioned. The genera and species within them are given in alphabetical order. The nomenclature is according to Fauna Europaea (www.faunaeur.org).

Résumé. Observations intéressantes de Lépidoptères en Belgique en 2007 (Lepidoptera)

Plusieurs données faunistiques nouvelles par province sont mentionnées, ainsi que quelques observations intéressantes. Les genres et espèces sont rangés alphabétiquement. La nomenclature suit les listes de Fauna Europaea (www.faunaeur.org).

Key words: Lepidoptera – faunistics – Belgium.

De Prins, W.: Dorpstraat 401B, B-3061 Leefdaal (willy.de.prins@telenet.be).

In deze vaste rubriek worden de meest interessante waarnemingen van Lepidoptera uit het voorbije jaar (en eventueel vorige jaren) geciteerd. Vele van de nieuwigheden in dit artikel vermeld, zijn reeds gepubliceerd op de website van de Belgische Lepidoptera (De Prins & Steeman 2003–2007). De hele lijst is alfabetisch gerangschikt volgens familie-, genus- en soortnaam; zo sluit hij beter aan bij de gegevens op de website. Voor de nomenclatuur wordt de lijst van Fauna Europaea (www.faunaeur.org) gevolgd. Afkortingen: AN = Antwerpen, BR = Brabant, HA = Hainaut, LG = Liège, LI = Limburg, LX = Luxembourg, NA = Namur, OV = Oost-Vlaanderen en WV = West-Vlaanderen.

In vorige lijsten moeten twee items verbeterd worden:

Phegea 32(3): 110 – *Ochrostigma velitaris* (Hufnagel, 1766) moet vervangen worden door *Drymonia obliterata* (Esper, 1785)

Phegea 35(1): 18 – *Eilema lurideola* (Zincken, 1817) moet vervangen worden door *Eilema depressa* (Esper, 1787).

Acrolepiidae

Acrolepia autumnitella Curtis, 1838 (fig. 2): 1 ex. op 25.III.2006 te Nassogne, leg. C. Steeman. Deze soort was sinds lang niet meer uit België vermeld en voordien enkel bekend uit Oost- en West-Vlaanderen. Op 15.X.2007 werden verscheidene bladmijnen gevonden op *Solanum dulcamara* in het Walckierspark te Schaarbeek, leg. A. Doornaert. Op 26.XII.2007 een ex. in een lichtval te Schoten, leg. A. Peeters. Nieuw voor AN, BR en LX.

Agonoxenidae

Spuleria flavicaput (Haworth, 1828): 1 ex. op 29.IV.2007 te Schoten, leg. A. Peeters. Nieuw voor AN.

Adelidae

Adela croesella (Scopoli, 1763): 1 ex. op 03.VI.2007 te De Panne, leg. D. D'Hert. Nieuw voor WV.

Adela violella ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 05.V.2007 te Bléharies, leg. B. Dedeken, G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Cauchas rufimitrella (Scopoli, 1763): ongeveer 10 ex. op 28.IV.2007 te Tiegem, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Nematopogon adansoniella (De Villers, 1789): 1 ex. op 22.IV.2007 te Durbuy, leg. J. & W. De Prins; 6 ex. op licht op 26.IV.2007 te Nassogne, leg. C. Steeman. Nieuw voor LX.

Amphisbatidae

Pseudatemelia josephinae (Toll, 1956): 1 ex. op 23.VI.2006 te Kallo, leg. L. Janssen; 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA. en OV.

Arctiidae

Eilema caniola (Hübner, 1808): 1 ex. op 26.VIII.2007 te Yvoir, leg. J.-Y. Baugnée. Enkel bekend uit de literatuur van NA en nu met zekerheid vastgesteld voor deze provincie.

Eilema complana (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 16.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Enkel bekend uit de literatuur van HA en daar dus nu bevestigd.

Eilema depressa (Esper, 1787): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Eilema sororcula (Hufnagel, 1766): 1 ex. op 19.V.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Enkel bekend uit de literatuur maar het voorkomen in HA is dus nu bevestigd.

Euplagia quadripunctaria (Poda, 1761): 1 ex. op 04.VIII.2007 te Oostham, leg. G. De Prins. Nieuw voor LI.

Lithosia quadra (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 16.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Rhyparia purpurata (Linnaeus, 1758) (fig. 3): 1 ex. op 02.VI.2007 te Lavaux-Ste.-Anne, leg. C. Steeman. Nieuw voor NA. Deze soort was tot nu toe enkel bekend uit het uiterste zuiden van België en leek zelfs daar haast uitgestorven te zijn.

Setina irrorella (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 15.VIII.2007 te Peruwelz, leg. J.-Y. Baugnée. Nieuw voor HA.

Batrachedridae

Batrachedra praeangusta (Haworth, 1828): 1 ex. op 17.VI.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Bedelliidae

Bedellia somnulentella (Zeller, 1847): 1 ex. op 20.IX.2003 te Kontich, leg. L. Janssen & G. Sallaets. Nieuw voor AN.

Bucculatricidae

Bucculatrix bechsteinella (Bechstein & Scharfenberg, 1805): 1 ex. te Heule op 28.IV.2007, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Bucculatrix frangutella (Goeze, 1783): verscheidene bladminen op *Rhamnus catharticus* op 20.X.2007 in het natuurgebied Le Gros Tienne te Lavaux-Ste.-Anne, leg. C. Steeman. Nieuw voor NA.

Bucculatrix nigricomella Zeller, 1839: 5 ex. op 30.IV.2007 te Moen, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Bucculatrix ulmella Zeller, 1848: 2 cocons op 11.III.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Choreutidae

Prochoreutis sehestediana (Fabricius, 1776): 2 ex. op 04.viii.2007 en 1 ex. op 19.viii.2007 te Wachtebeke, leg. B. Maes. Nieuw voor OV.

Coleophoridae

Coleophora albitarsella Zeller, 1849: 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Snyers; 1 ex. op 01.VIII.2000 te Heverlee, leg. A. Verboven, beide det. H. W. van der Wolf. Nieuw voor BR en HA.

Coleophora caespitella Zeller, 1839: 2 ex. op 15.VI.2002 te Heverlee, leg. A. Verboven, det. H. W. van der Wolf. Nieuw voor BR.

Coleophora fuscocuprella Herrich-Schäffer, 1855: een larvale zak op *Corylus avellana* op 12.X.2007 te Pulderbos, leg. F. Verhoeven. Nieuw voor AN.

Coleophora glaucicolella Wood, 1892: 1 ex. op 28.VI.2006 en 1 ex. op 18.VIII.2006 te Heverlee, leg. A. Verboven, det. H. W. van der Wolf. Nieuw voor BR.

Coleophora kuehniella (Goeze, 1783): 1 larvale zak op *Quercus* op 06.V.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Coleophora limosipennella (Duponchel, 1843): 2 larvale zakken op *Ulmus* op 17.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Coleophora sternipennella (Zetterstedt, 1839): 1 ex. op 05.VIII.2006 en 1 ex. op 08.VIII.2006 te Hererlee, leg. A. Verboven, det. H. W. van der Wolf. Enkel uit BR bekend via de literatuur en nu dus bevestigd.

Cosmopterigidae

Limnaecia phragmitella Stainton, 1851: 1 ex. op 13.VII.2007 te Moen, leg. P. Vantieghem; 4 ex. op 13.VII.2007 te Bredene, leg. E. Vanloo. Nieuw voor WV.

Crambidae

Agrotera nemoralis (Scopoli, 1763): 1 ex. op 07.V.2007 te Sint-Joris-Winge, leg. W. Veraghtert. Uit BR enkel bekend via de literatuur en het voorkomen daar dus nu bevestigd; 1 ex. op 16.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Anania verbascalis ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 16.VI.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Antigastra catalaunalis (Duponchel, 1833): 1 ex. op 15.ix.2006 te Sinaai, leg. B. Maes. Nieuw voor OV. De soort is dus nu uit alle Vlaamse provincies gemeld!

Cataglyphis lemnaea (Linnaeus, 1758): ca. 10 ex. op 25.VII.2007 in het Koninklijk Park te Ciergnon, leg. J.-Y. Baugnée & M. Paquet. Nieuw voor NA.

Catoptria falsella ([Denis & Schiffermüller], 1775): verscheidene ex. op 18.VIII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Catoptria pinella (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Catoptria verellus (Zincken, 1817): 2 ex. op 27.vi.2005 te Wachtebeke, leg. B. Maes; 1 ex. op 07.VII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA en OV. De soort doet het blijkbaar goed de laatste jaren; in Wachtebeke werden nog 4 ex. waargenomen op 15.vii.2007, 3 ex. op 04.viii.2007 en 4 ex. op 11.viii.2007, telkens leg. B. Maes.

Crambus pascuella (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 07.VII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Eudonia mercurella (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Nymphula nitidulata (Hufnagel, 1767): 1 ex. op 09.VI.2007 in een val te Dilbeek, leg. W. Troukens. Nieuw voor BR.

Perinephela lancealis ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Phlyctaenia stachydalis (Germar, 1821): 1 ex. op 11.VI.2007 te Schoten, leg. A. Peeters; 2 ex. op 16.VI.2007 te Moen, leg. P. Vantieghem; 1 ex. op 14.VII.2007 te Rocherath, leg. C. Steeman. Nieuw voor AN, LG en WV.

Pyrausta despicata (Scopoli, 1763): 1 ex. op 06.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Scoparia ambigualis (Treitschke, 1829): 1 ex. op 05.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Scoparia basistrigalis Knaggs, 1866: 1 ex. op 07.VII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Scoparia subfuscata Haworth, 1811: 1 ex. op 30.IV.2007 te Moen, leg. P. Vantieghem. De soort was uit West-Vlaanderen enkel bekend uit de literatuur en haar voorkomen daar is dus nu bevestigd.

Udea olivalis ([Denis & Schiffmüller], 1775): 3 ex. op 18.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Udea prunalis ([Denis & Schiffmüller], 1775): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Depressariidae

Agonopteryx purpurea (Haworth, 1811): 1 ex. op 30.IV.2007 te Moen, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Douglasiidae

Tinagma balteolella (Fischer von Röslerstamm, 1841): 1♂ op 30.IV.2005 en 1♂ op 15.V.2005, telkens te Lavaux-Ste.-Anne; 1♂ op 15.V.2005 en 20♂ + 1♀ op 20.V.2005, telkens te Doische, leg. C. Steeman. Nieuw voor NA.

Tinagma perdicella Zeller, 1839: 1 ex. op 16.V.2007 te Antoing, leg. C. Snyers. Nieuw voor HA. Deze zeldzame soort was voordien enkel bekend van enkele oude gegevens uit NA. De vlindertjes bewegen de vleugels snel op en neer, vandaar hun Duitse naam: "Wippflügler".

Drepanidae

Cymatophorima diluta ([Denis & Schiffmüller], 1775): 1 ex. op 13.IX.2007 te Engsbergen (Tessenderlo), leg. F. Van de Meutter. Nieuw voor LI.

Habrosyne pyritoides (Hufnagel, 1766): 1 ex. op 24.IV.2007 te Baasrode (Dendermonde), leg. R. Goossens. Een erg vroege waarneming voor deze soort die normaal pas vanaf midden mei begint te vliegen.

Tetheella fluctuosa (Hübner, 1803): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Eriocraniidae

Dyseriocrania subpurpurella (Haworth, 1828): 1 ex. op 14.IV.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Gelechiidae

Anacampsis blattariella (Hübner, 1796): 1 ex. 09.VI.2007 te Laplaigne, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Anacampsis populella (Clerck, 1759): 1 ex. op 07.VII.2007 te Laplaigne, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Aroga velocella (Zeller, 1839): 1 ex. op 25.VIII.2006 te De Panne, leg. C. Snyers. Nieuw voor WV.

Athrips mouffetella (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Brachmia blandella (Fabricius, 1798): 1 ex. op 07.VII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Bryotropha terrella ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 16.VI.2007 te Antoin, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Chrysoesthia sexguttella (Thunberg, 1794): 1 ex. op 26.V.2007 te Avelgem, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Eulamprotes atrella ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Isophrictis striatella ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 17.VI.2007 te Antoin, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers; 1 ex. op 13.VII.2007 te Moen, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor HA en WV.

Neofriseria peliella (Treitschke, 1835): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Teleiodes luculella (Hübner, 1813): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Teleiodes vulgella ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Geometridae

Anticollis sparsata (Treitschke, 1828): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Aplocera efformata (Guenée, 1857): 1 ex. op 29.V.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Aplocera plagiata (Linnaeus, 1758): waargenomen te Moeskroen in juni en september 2006, leg. C. Gruwier; 1 ex. op 13.V.2007 te Berchem, leg. L. Janssen & C. Snyers; 1 ex. op 21.VII.2007 te Ben-Ahin (Huy), leg. M. Ameels. Nieuw voor AN, HA en LG.

Ennomos autumnaria (Werneburg, 1859): waargenomen te Moeskroen in augustus 2006, leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Eulithis testata (Linnaeus, 1761): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Eupithecia abietaria (Goeze, 1781): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Eupithecia assimilata Doubleday, 1856: 1 ex. op 13.VIII.2007 in het militair domein Koning-Albert te Marche-en-Famenne, leg. C. Steeman. Nieuw voor LX.

Eupithecia pulchellata Stephens, 1831: 1 ex. op 11.VI.2007 te Schoten, leg. A. Peeters. Nieuw voor AN.

Hydriomena furcata (Thunberg, 1784): waargenomen te Moeskroen in juli 2006, leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Hypomecis roboraria ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 19.V.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Idaea humiliata (Hufnagel, 1767): 1 ex. op 07.VII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Idaea ochrata (Scopoli, 1763): 1 ex. op 01.VII.2007 te Lavaux-Ste.-Anne, leg. C. Steeman; verscheidene ex. overdag op 07.VII.2007 te Laplaigne, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA en NA.

Idaea sylvestraria (Hübner, 1798): 1 ex. op 07.VII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Jodis lactearia (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 11.VIII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Ligdia adustata ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 11.VIII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Lomographa bimaculata (Fabricius, 1775): 1 ex. op 19.V.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Lomographa temerata ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Macaria brunneata (Thunberg, 1784): 1 ex. op 02.VI.2007 te Ledegem, leg. D. Pollet; 1 ex. op 03.VI.2007 te Wielsbeke, leg. S. Wullaert. Nieuw voor WV.

Macaria notata (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 18.VIII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Parectropis similaria (Hufnagel, 1767): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Petrophora chlorosata (Scopoli, 1763): 1 ex. op 28.V.2007 te Zillebeke, leg. D. Pollet. Nieuw voor WV.

Plagodis dolabraria (Linnaeus, 1767): 1 ex. op 28.IV.2007 te Wielsbeke, leg. S. Wullaert; 1 ex. op 19.V.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA en WV.

Pseudopanthera macularia (Linnaeus, 1758): verscheidene ex. op 05.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Pungeleria capreolaria ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 01.IX.2007 te Mortsel, leg. L. Janssen. Nieuw voor AN. Deze zeldzame soort was tot nu toe enkel uit het zuiden van het land bekend: LG, LX en NA.

Scopula nigropunctata (Hufnagel, 1767): 1 ex. op 07.VII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Siona lineata (Scopoli, 1763): 1 ex. op 25.V.2007 in de Hobokense Polder, leg. G. De Prins. Nieuw voor AN.

Stegania trimaculata (De Villers, 1789): 1 ex. op 05.V.2007 te Bléharies, leg. B. Dedeken, G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Thalera fimbrialis (Scopoli, 1763): 1 ex. op 13.VII.2007 te Moen, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Theria primaria (Haworth, 1809): 1 ex. op 25.II.1991 te Zomergem, leg. T. Sierens; 1 ex. op 25.II.1992 in het Drongengoed te Ursel, leg. M. Van Opstaele. Nieuw voor OV.

Trichopteryx carpinata (Borkhausen, 1794): 7 ex. op 17.III.2007 te Kortrijk, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Glyphipterigidae

Glyphipterix forsterella (Fabricius, 1781): 1 ex. op 19.V.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Glyphipterix simpliciella (Stephens, 1834): 1 ex. op 06.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Gracillariidae

Caloptilia robustella Jäckh, 1972: 1 ex. op 26.IV.2007 te Nassogne, leg. C. Steeman. Nieuw voor LX.

Caloptilia roscipennella (Hübner, 1796): 1 ex. op 15.III.2007 te Bredene, leg. E. Vanloo. Nieuw voor WV.

Caloptilia stigmatella (Fabricius, 1781): 1 ex. 23.III.2007 te Rongy, leg. C. Snyers. Nieuw voor HA.

Euspilapteryx auroguttella (Stephens, 1835): 1 ex. op 16.VI.2007 te Moen, leg. P. Vantieghem; verscheidene ex. op 18.VIII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA en WV.

Phyllocnistis saligna (Zeller, 1847): 1 ex. op 05.VII.2006 in het Stampprooiersbroek te Kinrooi, leg. M. Jacobs *et al.*; 1 ex. op 13.IV.2007 te Kortrijk, leg. P. Vantieghem; 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers; verscheidene bladminen op *Salix fragilis* op 05.X.2007 te Hastière, leg. J.-Y. Baugnée. Nieuw voor HA, LI, NA en WV.

Phyllocnistis unipunctella (Stephens, 1834): verscheidene bladminen op *Populus trichocarpa* op 18.X.2007 te Onhaye, leg. J.-Y. Baugnée. Nieuw voor NA.

Phyllocnistis xenia M. Hering, 1936: enkele bladminen op *Populus canescens* op 11.VIII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Phyllonorycter dubitella (Herrich-Schäffer, 1855): 1 ex. op 07.VII.2007 te Laplaigne, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Phyllonorycter geniculella (Ragonot, 1874): 1 ex. op 06.VII.2007 te Torhout, leg. P. Vantieghem *et al.* Nieuw voor WV.

Phyllonorycter kuhlweiniella (Zeller, 1839): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Phyllonorycter maestingella (Müller, 1764): 1 ex. te Heule op 28.IV.2007, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Phyllonorycter pastorella (Zeller, 1846): een bladmine op *Salix* op 11.VIII.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken & C. Snyers, det. W. N. Ellis. Nieuw voor HA. Deze soort was in België enkel uit Brabant bekend!

Phyllonorycter populifoliella (Treitschke, 1833) (fig. 1): 1 ex. op 28.IV.2007 te Schoten, leg. A. Peeters. Deze soort was voordien enkel bekend van een oude waarneming in het Zoniënwoud. De laatste jaren blijkt ze zich echter uit te breiden. Nieuw voor AN.

Phyllonorycter robiniella (Clemens, 1859): bladmine op *Robinia pseudoacacia* op 29.X.2006 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers; enkele bladminen op *R. pseudoacacia* op 17.VIII.2007 te Hour en op 24.VIII.2007 te Aiseau-Presves, leg. J.-Y. Baugnée; talrijke bladminen op *R. pseudoacacia* op 21.IX.2007 te Flemalle, leg. J.-Y. Baugnée. Nieuw voor HA, LG en NA.

Phyllonorycter salictella (Zeller, 1846): te Aywaille op 11.XI.2006 en te Lavaux-Ste.-Anne op 26.XI.2006 werden enkele bladminen op *Salix purpurea* verzameld en de vlindertjes uitgekweekt, leg. C. Steeman. Nieuw voor LG en NA.

Phyllonorycter schreberella (Fabricius, 1781): bladmine op 29.X.2006 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Phyllonorycter tenerella (de Joannis, 1915): bladmine op 29.X.2006 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Heliozelidae

Antispila metalella ([Denis & Schiffermüller], 1775): enkele bladminen op *Cornus* op 07.VII.2007 te Bléharies, leg. G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Antispila treitschkiella (Fischer von Röslerstamm, 1843): enkele bladminen op *Cornus* op 14.VII.2007 te Antoing, en op 15.VII.2007 te Nazareth, leg. B. Dedeken & C. Snyers; talrijke bladminen op *Cornus* op 05.VIII.2007 te Hasselt, leg. C. Snyers; enkele bladminen op *Cornus* op 12.VIII.2007 te Gembloux en Wellin, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA, LI, LX, NA en OV.

Hepialidae

Phymatopus hecta (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 16.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Incurvariidae

Incurvaria masculella ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 14.IV.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Limacodidae

Heterogenea asella ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Lycanidae

Plebeius agestis ([Denis & Schiffermüller], 1775): waargenomen te Moeskroen in mei, en juli–september 2006, leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Satyrium pruni (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 01.VII.2004 te Rosières, leg. P. Fontaine. Nieuw voor BR.

Lyonetiidae

Leucoptera malifoliella (O. G. Costa, 1836): een bladmine op *Prunus avium* op 28.IX.2007 te Berchem, leg. C. Snyers. Nieuw voor AN.

Lyonetia clerkella (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 22.VII.2007 te Recogne, leg. J.-Y. Baugnée; 1 ex. op 18.VIII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA en LX.

Momphidae

Mompha terminella (Humphreys & Westwood, 1845): 1 ex. op 11.VI.2007 te Schoten, leg. A. Peeters. Nieuw voor AN.

Nepticulidae

Stigmella aceris (Frey, 1857): verscheidene bladmijnen op *Acer campestre* op 11.VIII.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Stigmella anomalella (Goeze, 1783): enkele bladmijnen op *Rosa* op 11.VIII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken en C. Snyers. Nieuw voor HA.

Stigmella centifoliella (Zeller, 1848): enkele bladmijnen op *Rosa* op 11.VIII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken en C. Snyers; 1 bladmijn op *Rosa* op 28.VIII.2007 te Bredene, leg. E. Vanloo. Nieuw voor HA en WV.

Stigmella lemniscella (Zeller, 1839): verscheidene bladmijnen op *Ulmus* op 10.VIII.2007 te Ciergnon, leg. C. Steeman. De soort was slechts uit de literatuur bekend uit NA, maar haar voorkomen in deze provincie is dus nu bevestigd. Verscheidene bladmijnen op *Ulmus* op 11.VIII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Stigmella speciosa (Frey, 1858): enkele bladmijnen op *Acer pseudoplatanus* op 10.X.2007 te Hastière, leg. J.-Y. Baugnée. Nieuw voor NA.

Stigmella splendidissimella (Herrich-Schäffer, 1855): bladmijnen op *Geum* op 11.VIII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Stigmella tityrella (Stainton, 1854): enkele bladmijnen op *Fagus sylvatica* op 11.VIII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers; talrijke bladmijnen op *F. sylvatica* op 01.XI.2007 te Belvaux, leg. C. Steeman. Nieuw voor HA en het voorkomen in NA bevestigd.

Stigmella ulmivora (Fologne, 1860): enkele bladmijnen op *Ulmus* op 11.VIII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Noctuidae

Anaplectoides prasina ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Autographa jota (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Brachylomia viminalis (Fabricius, 1777): 1 ex. op 16.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Callopietria juvenina (Stoll, 1782): 1 ex. op 19.V.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers; 1 ex. op 15.VI.2007 te Averbode, leg. W. Veraghtert. Nieuw voor AN en HA.

Calophasia lunula (Hufnagel, 1766): verscheidene rupsen op *Linaria vulgaris* op 16.VI.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Chrysodeixis chalcites (Esper, 1789): waargenomen te Moeskroen in oktober 2006, leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Craniophora ligustri ([Denis & Schiffermüller], 1775): waargenomen te Moeskroen in juli 2006, leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Cryphia muralis (Forster, 1771): 1 ex. 25.VII.2006 en 1 ex. op 04.VIII.2007 in het Stamprooiersbroek te Kinrooi, leg. M. Jacobs. Nieuw voor LI.

Diachrysia chryson (Esper, 1789) (fig. 4): 1 ex. op 14.VII.2007 te Presgaux, leg. M. Gillard. Zeer zeldzame soort die slechts enkele malen uit België werd vermeld.

Elaphria venustula (Hübner, 1790): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Euclidia glyphica (Linnaeus, 1758): verscheidene ex. op 05.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo; 1 ex. 19.VII.2007 te Gellik, leg. W. Veraghtert en 1 ex. op 12.VIII.2007 in het Schulensbroek te Schulen, leg. B. Hanssens. Nieuw voor HA en LI.

Lithophane leautieri (Boisduval, 1829): waargenomen te Moeskroen in september 2006, leg. C. Gruwier; 1 ex. op 02.XI.2007 te Engsbergen (Tessenderlo), leg. F. Van de Meutter. Nieuw voor HA en LI.

Moma alpium (Osbeck, 1778): 1 ex. op 09.V.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Mormo maura (Linnaeus, 1758): waargenomen te Moeskroen in augustus en september 2006, leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Naenia typica (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Noctua janthina ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Paracolax tristalis (Fabricius, 1794): 1 ex. op 14.VII.2007 te Sint-Joris-Winge, leg. W. Veraghtert. Nieuw voor BR.

Photedes minima (Haworth, 1809): 1 ex. op 07.VII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Polypogon strigilata (Linnaeus, 1758): 4 ex. op 07.V.2007 te Sint-Joris-Winge, leg. W. Veraghtert. Nieuw voor BR.

Schrankia costastrigalis (Stephens, 1834): 1 ex. op 04.VIII.2007 te Kortrijk, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Trisateles emortualis ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Xestia baja ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 18.VIII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Nolidae

Meganola albula ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 16.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Meganola strigula ([Denis & Schiffermüller], 1775): 3 ex. op 06.VII.2007 te Torhout, leg. P. Vantieghem *et al.* Nieuw voor WV.

Figuren 1–4. Interessante waarnemingen in 2007. 1.– *Phyllonorycter populifoliella* (Treitschke, 1833), Schoten (AN), 28.iv.2007, leg. A. Peeters; 2.– *Acrolepia autumnitella* Curtis, 1838, Nassogne LX), 25.iii.2006, leg. C. Steeman; 3.– *Rhyparia purpurata* (Linnaeus, 1758), Lavaux-Ste.-Anne (NA), 02.vi.2007, leg. C. Steeman; 4.– *Diachrysia chryson* (Esper, 1789). Presgaux (NA), 14.VII.2007, leg. M. Gillard (Foto's van de respectievelijke waarnemers).

Notodontidae

Ptilodon cucullina ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 27.VIII.2007 te Engsbergen (Tessenderlo), leg. F. Van de Meutter. Nieuw voor LI.

Oecophoridae

Alabonia geofrella (Linnaeus, 1767): 1 ex. op 27.V.2007 in het Bois de la Frégène te Thuin, leg. J.-Y. Baugnée. Nieuw voor HA.

Batia lunaris (Haworth, 1828): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Borkhausenella luridicomella (Herrich-Schäffer, 1856): 1 ex. op 19.VI.2007 te Schoten, leg. A. Peeters. Nieuw voor AN.

Borkhausenella minutella (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 05.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Crassa unitella (Hübner, 1796): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Esperia sulphurella (Fabricius, 1775): 1 ex. op 20.III.2007 te Rongy, leg. C. Snyers. Nieuw voor HA.

Harpella forcicella (Scopoli, 1763): 1 ex. op 07.VII.2007 te Laplaigne, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Opostegidae

Pseudopostega auritella (Hübner, 1813): 4 ex. op 05.vi.2007 te Overmere, leg. B. Maes. Nieuw voor OV.

Plutellidae

Eidophasia messingiella (Fischer von Rösterstamm, 1840): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers; 1 ex. op 11.VI.2007 te Schoten, leg. A. Peeters. Nieuw voor AN en HA.

Psychidae

Narycia duplicella (Goeze, 1783): 1 zak op de stam van een beuk op 18.III.2007 te Lomprez, leg. J. & W. De Prins. Nieuw voor LX.

Psyche casta (Pallas, 1767): 1 larvale zak op 29.X.2006 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Sterrhopteryx fusca (Haworth, 1809): 1 ex. op 19.V.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Taleporia tubulosa (Retzius, 1783): talrijke zakken op 08.IV.2007 in een bos te Bellegem, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Pterophoridae

Amblyptilia acanthadactyla (Hübner, 1813): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Pyralidae

Aglossa caprealis (Hübner, 1809): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Aglossa pinguinalis (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Conobathra repandana (Fabricius, 1798): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Dioryctria abietella ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Dioryctria schuetzeella Fuchs, 1899: 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Dioryctria simplicella Heinemann, 1863: 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Elegia similella (Zincken, 1818): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Oncocera semirubella (Scopoli, 1763): 1 ex. op 17.VI.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Pempelia formosa (Haworth, 1811): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Phycita roborella ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 17.VI.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Plodia interpunctella (Hübner, 1813): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Pyrallis farinalis (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 20.V.2007 te Antoing, leg. C. Snyers. Nieuw voor HA.

Salebriopsis albicilla (Herrich-Schäffer, 1849): 3 ex. op 06.VII.2007 te Torhout, leg. P. Vantiegheem *et al.* Nieuw voor WV.

Sciota adelphella (Fischer von Röslerstamm, 1836): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Trachycera suavella (Zincken, 1818): 1 ex. op 07.VII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Sesiidae

Sesia bembeciformis (Hübner, 1806): verscheidene vraatsporen in *Salix* op 17.III.2007 te Rongy, leg. T. Garrevoet & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Synanthedon culiciformis (Linnaeus, 1758): vraatsporen op *Betula* op 25.V.2007 te Diepenbeek, leg. T. Garrevoet. Nieuw voor LI.

Synanthedon flaviventris (Staudinger, 1883): een rups in wilg (*Salix* sp.) op 17.III.2007 te Laplaigne, leg. T. Garrevoet & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Synanthedon spheciformis ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 19.V.2007 te Ursel-Knesselare, leg. H. Wallays. Nieuw voor OV.

Stathmopodidae

Stathmopoda pedella (Linnaeus, 1761): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Thaumetopoeidae

Thaumetopoea processionea (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 19.VIII.2007 te Martouzin, leg. D. Testaert. Nieuw voor NA.

Tineidae

Monopis obviella ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. te Heule op 28.IV.2007, leg. P. Vantiegheem; 1 ex. op 07.IV.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers, enkel bekend uit HA door een oud literatuurgegeven. Nieuw voor WV en bevestigd voor HA.

Nemapogon clematella (Fabricius, 1781): enkele dode takken van *Corylus avellana* met vraatsporen op 21.IV.2007 te Doische en Belvaux, leg. C. Steeman. Daaruit werden begin juli 2007 enkele imago's gekweekt. Nieuw voor NA.

Nemapogon granella (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 16.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Stenoptinea cyaneimarmorella (Millière, 1854): 1 ex. op 07.VII.2007 te Bléharies, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Triaxomera parasitella (Hübner, 1796): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Tischeriidae

Coptotriche angusticolella (Duponchel, 1843): enkele bladmineerders op *Rosa* op 11.VIII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Coptotriche marginea (Haworth, 1828): enkele bladmineerders op *Rubus* sp. op 01.VII.2007 te Bredene, leg. E. Vanloo. Nieuw voor WV.

Tischeria dodonaea Stainton, 1858: ca. 50 bladmineerders op *Quercus robur* op 30.IX.2007 in het domein De Ruige Heide te Zandvliet, leg. C. Steeman. Nieuw voor AN.

Tischeria ekebladella (Bjerkander, 1795): 1 ex. op 28.IV.2007 te Tiegem, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Tortricidae

Acasis viretata (Hübner, 1799): 1 ex. op 11.VIII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Acleris cristana ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 21.III.2007 te Rongy, leg. C. Snyers. Nieuw voor HA.

Acleris laterana (Fabricius, 1794): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Acleris logiana (Clerck, 1759): 1 ex. op 11.III.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Acleris rhombana ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 11.VIII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Aleimma loeflingiana (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Apotomis betuletana (Haworth, 1811): 1 ex. op 07.VII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Apotomis capreana (Hübner, 1817): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Archips crataegana (Hübner, 1799): 1 ex. op 16.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Cacoecimorpha pronubana (Hübner, 1799): 1 ex. op 06.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Celypha rufana (Scopoli, 1763): 1 ex. op 16.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Choristoneura hebenstreitella (Müller, 1764): 1 ex. op 16.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Cochylidia implicitana (Wocke, 1856): 1 ex. op 11.VIII.2007 te Moen, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Cochylis dubitana (Hübner, 1799): 1 ex. op 09.VI.2007 te Laplaigne, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Commophila aeneana (Hübner, 1800): 1 ex. op 26.V.2007 te Lavaux-Ste.-Anne, leg. L. Janssen & G. Sallaets. Nieuw voor NA.

Cydia amplana (Hübner, 1799): 1 ex. op 11.VIII.2007 te Moen, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Cydia coniferana (Ratzeburg, 1840): 1 ex. op 25.V.2007 te Heule, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Cydia fagiglandana (Zeller, 1841): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Cydia strobilella (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 27.IV.2007 te Heule, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Dichelia histrionana (Frölich, 1828): 1 ex. op 18.VIII.2007 te Heule, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Eana incanana (Stephens, 1852): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Enarmonia formosana (Scopoli, 1763): 1 ex. op 05.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Ennomos fuscantaria (Haworth, 1809): 1 ex. op 11.VIII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Epagoge grotiana (Fabricius, 1781): 1 ex. op 09.VI.2007 te Laplaigne, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Epinotia abbreviana (Fabricius, 1794): vraatsporen op Ulmus op 06.V.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Epinotia brunnichana (Linnaeus, 1767): 2 ex. op 06.VII.2007 te Torhout, leg. P. Vantieghem *et al.*; 1 ex. op 07.VII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA en WV.

Epinotia immundana (Fischer von Röslerstamm, 1839): 1 ex. 11.III.2007, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Epinotia trigonella (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 07.VII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Eucosma campoliliana ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 17.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Eucosma cana (Haworth, 1811): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Eucosma conterminana (Guenée, 1845): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Eucosma hohenwartiana ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Eucosma obumbratana (Lienig & Zeller, 1846): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Eudemis profundana ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Eupoecilia angustana (Hübner, 1799): 1 ex. op 17.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Grapholita compositella (Fabricius, 1775): 1 ex. op 06.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Grapholita discretana (Wocke, 1861): 1 ex. op 24.v.2007 te Sinaai, leg. B. Maes. Nieuw voor OV.

Grapholita funebrana (Treitschke, 1835): 1 ex. op 07.V.2007 te Sint-Joris-Winge, leg. W. Veraghtert. Nieuw voor BR.

Grapholita jungiella (Clerck, 1759): 1 ex. op 30.IV.2007 te Moen, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Gypsonoma sociana (Haworth, 1811): 1 ex. op 16.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Hedya nubiferana (Haworth, 1811): 1 ex. op 14.IV.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Lobesia abscisana (Doubleday, 1859): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Notocelia trimaculana (Haworth, 1811): 1 ex. op 29.V.2007 te Rongy, leg. C. Snyers. Nieuw voor HA.

Orthotaenia undulana ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 06.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Pammene germana (Hübner, 1799): 1 ex. op 07.V.2007 te Sint-Joris-Winge, leg. W. Veraghtert. Nieuw voor BR.

Pammene giganteana (Peyerimhoff, 1863): 2 ex. op 29.III.2003 in het Stamprooiersbroek te Kinrooi, leg. M. Jacobs *et al.*; 1 ex. op 22.III.2007 te Aalter, leg. H. Wallays. Nieuw voor LI en OV.

Pammene obscurana (Stephens, 1854): 1 ex. op 30.IV.2007 te Moen, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Pandemis cinnamomeana (Treitschke, 1830): 1 ex. op 11.VIII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Pandemis corylana (Fabricius, 1794): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Phalonidia manniana (Fischer von Röslerstamm, 1839): 1 ex. op 18.VIII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Pseudargyrotoza conwagana (Fabricius, 1775): 1 ex. op 29.V.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Pseudosciaphila branderiana (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 03.VI.2007 te Sint-Joris-Winge, leg. W. Veraghtert. Nieuw voor BR.

Ptycholoma lecheana (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 06.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken, G. De Prins, C. Snyers & E. Vanloo. Nieuw voor HA.

Spatalistis bifasciana (Hübner, 1787): 1 ex. op 30.V.2007 te Schoten, leg. A. Peeters; 1 ex. op 06.VII.2007 te Torhout, leg. P. Vantieghem *et al.* Dit is een erg zeldzame bladroller die slechts bekend was van een oude waarneming uit Brabant. Nieuw voor AN en WV.

Spilonota ocellana ([Denis & Schiffermüller], 1775): 1 ex. op 16.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Strophedra nitidana (Fabricius, 1794): 1 ex. op 06.VII.2007 te Torhout, leg. P. Vantieghem *et al.* Nieuw voor WV.

Tortricodes alternella ([Denis & Schiffermüller], 1775): 2 ex. op 17.III.2007 te Kortrijk, leg. P. Vantieghem. Nieuw voor WV.

Yponomeutidae

Argyresthia brockeella (Hübner, 1813): 1 ex. op 16.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Argyresthia semifusca (Haworth, 1828): 1 ex. op 25.VII.2006 in het Stamproofersbroek te Kinrooi, leg. M. Jacobs. Nieuw voor LI.

Scythropia crataegella (Linnaeus, 1767): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Yponomeuta cagnagella (Hübner, 1813): talrijke rupsen in spinsel op *Euonymus* op 17.V.2007 te Antoing, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Yponomeuta sedella Treitschke, 1832: 1 ex. op 07.VII.2007 te Rongy, leg. G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Ypsolophidae

Ypsolopha dentella (Fabricius, 1775): 1 ex. op 14.VII.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Ypsolopha nemorella (Linnaeus, 1758): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Ypsolopha parenthesella (Linnaeus, 1761): 1 ex. op 09.VI.2007 te Rongy, leg. B. Dedeken, G. De Prins & C. Snyers. Nieuw voor HA.

Dankwoord

Met dank voor alle medewerkers van de Werkgroep Vlinderfaunistiek die hun gegevens ter beschikking stelden voor dit overzicht: M. Ameels, J.-Y. Bagnée, B. Dedeken, G. De Prins, A. Doornaert, P. Fontaine, T. Garrevoet, M. Gillard, R. Goossens, C. Gruwier, B. Hanssens, M. Jacobs, L. Janssen, B. Maes, M. Paquet, A. Peeters, D. Pollet, G. Sallaets, T. Sierens, C. Snyers, C. Steeman, D. Testaert, W. Troukens, F. Van de Meutter, E. Vanloo, M. Van Opstaele, P. Vantieghem, W. Veraghtert, A. Verboven, H. Wallays, S. Wullaert. H. W. van der Wolf wordt gedankt voor de determinaties van de Coleophoridae, W. N. Ellis voor de bevestiging van de determinatie van *Phyllonorycter pastorella* en F. Groenen voor het nakijken van enkele Tortricidae.

Bibliografie

De Prins, W. & Steeman, C. 2003–2007. *Catalogue of the Lepidoptera of Belgium*. — www.phegea.org.

***Eupithecia selinata* (Lepidoptera: Geometridae) in "Het Leen" (Oost-Vlaanderen)**

Boudewijn Kindts

Abstract. *Eupithecia selinata* (Lepidoptera: Geometridae) in "Het Leen" (East-Flanders)
On 17 September 2006, a *Eupithecia* caterpillar was found between the seed heads of *Angelica sylvestris* in the nature reserve "Het Leen" at Eeklo (Belgium, province of East-Flanders). A male *Eupithecia selinata* Herrich-Schäffer, 1861 emerged on 06 May 2007. This is a new province record.

Résumé. *Eupithecia selinata* (Lepidoptera: Geometridae) dans "Het Leen" (Flandre orientale)
Le 17 septembre 2006 une chenille d'*Eupithecia* fut trouvée sur *Angelica sylvestris* dans la réserve naturelle "Het Leen" à Eeklo (Belgique, Flandre orientale). Le 06 mai 2007, un mâle d'*Eupithecia selinata* Herrich-Schäffer, 1861 éclôt. Cette espèce est nouvelle pour la province de Flandre orientale.

Key words: *Eupithecia selinata* – Belgium – Faunistics – First province record.

Kindts, B.: Patersstraat 48, B-9900 Eeklo.

Op 17 september 2006 werd in "Het Leen" (Eeklo) op Engelwortel (*Angelica sylvestris*) een halfvolgroeide, groene spanrups gevonden, verborgen tussen de vruchthoofdjes. Op het eerste gezicht leek het de larve van *Eupithecia trisignaria* Herrich-Schäffer, 1848 te zijn die vroeger al in het domein was aangetroffen. Bij nader onderzoek en na vergelijking met foto's van de larve van *E. trisignaria* bleken de rupsen duidelijk van elkaar te verschillen.

De volgroeide rups werd gedetermineerd als *Eupithecia selinata* Herrich-Schäffer, 1861, een spannertje dat volgens De Prins (1998: 154) alleen in Luik en Luxemburg werd aangetroffen. Forster & Wohlfahrt (1981: 161) schrijven: "rups slank, naar de kop toe geleidelijk smaller (...) kop groen of lichtbruin, in rusthouding voorwaarts gestrekt." (mijn vertaling). Over de rups van *E. trisignaria* wordt geschreven: "rups niet zeer slank en gelijkmatig dik. In rusthouding wordt de donkere kop tegen de voorpoten aangedrukt en naar onderen gericht." (Forster & Wohlfahrt 1981: 163). Een definitieve bevestiging van de determinatie zou er pas komen als het exemplaar werd uitgekweekt.

Op 06 mei 2007 kwam een mannelijk imago uit de pop; dat is aanmerkelijk vroeger dan *trisignaria*, die eerst op het einde van mei of in juni ontpopt. Het vlindertje zag er precies uit zoals beschreven in de literatuur (o.a. Forster & Wohlfahrt 1981, Skou 1986): de typische, vette glans op de vleugels en de zwakkere tekening vielen onmiddellijk op (zie fig. 1).

In 1993 werd *Eupithecia selinata* waargenomen op de Lozerheide te Bocholt (Limburg) (De Prins 2000: 17); voor Oost-Vlaanderen is dit dus een eerste vermelding van deze soort.

Figuren 1–4. 1.– *Eupithecia selinata* Herrich-Schäffer, 1861, Oost-Vlaanderen, Eeklo, Het Leen, e.l. op *Angelica sylvestris* 06.v.2007; 2.– idem, rups op *Angelica sylvestris*, 22.ix.2006; 3.– *Eupithecia trisignaria* Herrich-Schäffer, 1848, Oost-Vlaanderen, Eeklo, Het Leen, e.l. 15.vii.1982; 4.– idem, rups op *Heracleum sphondylium*, 19.viii.1988 (Foto's B. Kindts).

In 2007 werden tijdens de maanden augustus en september in “Het Leen” te Eeklo tientallen jonge en halfvolgroeide rupsen van *Eupithecia selinata* waargenomen op *Angelica sylvestris*, echter geen enkele *Eupithecia trisignaria*.

Bibliografie

- De Prins, W. 1998. Catalogue of the Lepidoptera of Belgium. — *Studiedocumenten van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen* 92: 1–236.
- De Prins, W. 2000. Interessante waarnemingen van Lepidoptera in België in 1999 (Lepidoptera). — *Phegea* 28(1): 15–18.
- Forster, W. & Wohlfahrt, T. A. 1981. *Die Gross-Schmetterlinge Mitteleuropas. Band V. Spanner*. — Franckh'sche Verlagshandlung, Stuttgart.
- Skou, P. 1986. *The Geometrid Moths of North Europe. Entomonograph* 6. — A. J. Brill, Scandinavian Science Press.

The female of *Cochylimorpha salinarida* (Lepidoptera: Tortricidae, Tortricinae)

Anton Cox & Hugo van der Wolf

Summary. The female genitalia of the Tortricid moth *Cochylimorpha salinarida* Groenen & Larsen, 2003 are described and illustrated.

Samenvatting. Het vrouwtje van *Cochylimorpha salinarida* (Lepidoptera: Tortricidae, Tortricinae)

Het vrouwelijk genitaal van de Tortricidae mot *Cochylimorpha salinarida* Groenen & Larsen, 2003 wordt beschreven en afgebeeld.

Résumé. La femelle de *Cochylimorpha salinarida* (Lepidoptera: Tortricidae, Tortricinae)
Les génitalia femelles du Tortricidae *Cochylimorpha salinarida* Groenen & Larsen, 2003 sont décrits et figurés.

Zusammenfassung. Dass Weibchen von *Cochylimorpha salinarida* (Lepidoptera: Tortricidae, Tortricinae)

Die weibliche Genitalien von *Cochylimorpha salinarida* Groenen & Larsen, 2003 (Tortricidae) werden beschrieben und abgebildet.

Key words: Tortricidae – *Cochylimorpha salinarida* – female genitalia – Spain.

Cox, A. L.: Generaal Gavinstraat 11, NL 6585 WL Mook, Netherlands.

van der Wolf, H. W.: Wermersland 22, NL 5673 PT Nuenen, Netherlands.
h.vanderwolf@onsnet.nu.

Introduction

Several years ago *Cochylimorpha salinarida* Groenen & Larsen, 2003 was described in this journal from 3 male specimens collected by Mr. J. Wolschrijn (Twello, Netherlands) in the Spanish Province of Alicante (Groenen & Larsen 2003). It is now possible to describe the female from some specimens collected in the same region by the first author of this paper.

Material examined: "Espagne, Alicante, La Marina, 11–12.X.2005, leg. A. Cox", 2♂, 1♀ gen. prep. Wf. 9919, 1♀; "Espagne, Alicante, Royales, 12–14.X. 2005, leg. A. Cox", 2♂, 1♀ gen. prep. Wf. 9918, 1♀. (in collections Cox and van der Wolf).

Diagnosis. The female adults do not differ from the male ones. The wingspan of the male and female specimens varies between 15 and 21 mm.

Female genitalia (Fig. 1): Papillae anales stretched; apophyses long, stout; antrum weakly sclerotised; sterigma oblong, wider than long; ductus bursae short; corpus bursae as in *C. perturbatana* (Kennel, 1900), but first section oval, weakly sclerotised, with a curved sclerite, second section sack-like, transparent; ductus seminalis emerging from median part of corpus bursae.

Distribution: The locality Royales is about 16 km SW of the type locality La Marina. Unlike the type locality, which is on the coast, Royales is about 8 km land inwards.

Biology: The hostplant is still unknown.

Remark: The shape of the female genitalia confirms that the species is most closely related to *C. perturbatana* (Razowski 1970: plate 127, fig. 80).

Fig. 1. *Cochylimorpha salinarida* Groenen & Larsen, female genitalia, gen. prep. Wf. 9919.

References

- Groenen, F. & Larsen, K. 2003. *Cochylimorpha salinarida* sp.n. (Lepidoptera, Tortriciae: Tortricinae), a new Cochylid moth from Spain. — *Phegea* **31**(1): 11–14.
- Razowski, J. 1970. Cochylidae. — in Amsel, H. G., Gregor, F. & Reisser, H. (Eds), *Microlepidoptera Palaeartica* Vol. 3. — Verlag Georg Fromme & Co., Wien. 528 pp., 161 pls.

***Metasia ophialis* (Lepidoptera: Crambidae, Spilomeninae), une espèce nouvelle pour la faune belge**

René Spronck & André Georis

Abstract. *Metasia ophialis* (Lepidoptera: Crambidae, Spilomeninae), a new species for the Belgian fauna

On 09 July 2004, a specimen of *Metasia ophialis* (Treitschke, 1829) was caught on light at Battice (Belgium, province of Liège). A second specimen was caught in the same locality on 24 June 2005. It is the first time that this species is recorded from Belgium.

Samenvatting. *Metasia ophialis* (Lepidoptera: Crambidae, Spilomeninae), een nieuwe soort voor de Belgische fauna

Op 09 juli 2004 werd een exemplaar van *Metasia ophialis* (Treitschke, 1829) op licht verzameld te Battice (Prov. Liège). Een tweede exemplaar werd op dezelfde plaats gevangen op 24 juni 2005. Het is de eerste keer dat deze soort uit België wordt vermeld.

Key words: *Metasia ophialis* – Belgium – Faunistics – First record.

Spronck, R.: Rue Porte de Souvré 33, B-4600 Visé.

Georis, A.: Chemin de Chalbot 77, B-4651 Battice (ageoris@skynet.be).

Le 9 juillet 2004, André Georis capturait dans son jardin à Battice, attiré par une lampe à vapeur de mercure, une pyrale assez caractéristique et faisant partie du genre *Metasia* Guenée, 1854. Le 24 juin 2005, un second exemplaire de la même espèce fut également capturé dans les mêmes conditions. Après vérification, les deux exemplaires capturés furent identifiés comme étant *Metasia ophialis* (Treitschke, 1829). Cette espèce n'a jamais été capturée dans notre pays (De Prins 1998) et est donc nouvelle pour la faune de Belgique.

Le genre *Metasia* fait partie de la sous-famille des Spilomelinae et regroupe plusieurs espèces proches les unes des autres et pas toujours évidentes à déterminer. Dix espèces sont mentionnées pour la faune d'Europe (Nuss *et al.* 2005) dont neuf espèces sont présentes en France (Leraut 1997). *Metasia ophialis* est reconnaissable par le tracé caractéristique de la ligne antémédiane de l'aile postérieure formant un angle très prononcé (Slamka 1995, Leraut 2003).

Biologie

La biologie de *Metasia ophialis* est inconnue mais cette espèce a une période de vol s'étalant de juin à septembre. Elle fréquente les endroits secs et calcaires.

Répartition

D'après Ganév (1996), *Metasia ophialis* est répertorié d'Albanie, Autriche, Bulgarie, Espagne, France, Grèce, Hongrie, Italie, Roumanie, Slovaquie, Suisse, Tchéquie et des îles de Corse, Crête et Sicile. La mention du Portugal s'est avérée fautive et la répartition en ex-Yougoslavie est donnée plus détaillée par Nuss *et al.* (2005): Bosnie Herzégovine, Croatie, Macédoine, Monténégro et Serbie.

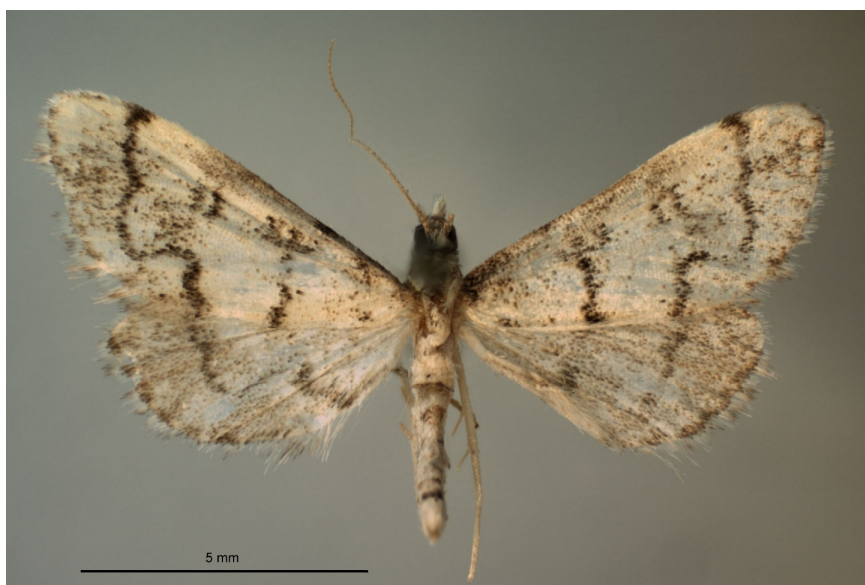

Fig. 1. *Metasia ophialis* (Treitschke, 1833), Belgique, Province de Liège, Battice, 09 juillet 2004, leg. et coll. A. Georis (Photo: Jurate De Prins).

En France, *Metasia ophialis* est mentionné des départements suivants: Basses Alpes (= Alpes de Haute Provence), Hautes Alpes, Aude, Gard, Hérault, Pyrénées Orientales et Var (Lhomme 1935). Par contre, Leraut (2003) nous donne une représentation de l'imago et nous signale une seule capture authentique française.

Références

- De Prins, W. 1998. Catalogue of the Lepidoptera of Belgium. — *Documents de Travail de l'I.R.Sc.N.B.* **92**: 1–236.
- Ganev 1996. Famille Crambidae. — In: Karsholt, O. & Razowski, J. (Eds.) *The Lepidoptera of Europe. A distributional Checklist*. — Apollo Books, Stenstrup, Denmark, 380 p.
- Leraut, P. 1997. Liste Systématique et Synonymique des Lépidoptères de France, Belgique et Corse (2ème édition). — *Supplément à Alexanor*, 526 p.
- Leraut, P. 2003. *Le Guide Entomologique dans la collection "Les Guides du Naturaliste"*. — Editions Delachaux et Niestlé, Lonay, 527 p.
- Lhomme, L. 1935. *Catalogue des Lépidoptères de France et de Belgique, Volume II. Microlépidoptères* – 1er fascicule – Crambidae (Pyralidae)–Galleriidae. — Le Carriol, par Douelle (Lot), 488 p.
- Nuss, M., Speidel, W. & Segerer, A. 2005. Fauna Europaea: Crambidae. — In: Karsholt, O. & van Nieukerken, E. J. (eds.) *Fauna Europaea, Lepidoptera, Moths*. — *Fauna Europaea Version 1.2*, <http://www.faunaeur.org>.
- Slamka, F. 1995. *Die Zünslerfalter (Pyraloidea) Mitteleuropas*. — TASR Bratislava. 112 p.

Diplopseustis perieresalis, a tropical species, new to the Belgian fauna (Lepidoptera: Crambidae)

Tymo S. T. Muus & Steve Wullaert

Samenvatting. *Diplopseustis perieresalis*, een tropische soort, nieuw voor de Belgische fauna (Lepidoptera: Crambidae)

De exotische soort *Diplopseustis perieresalis* (Walker, 1859), die oorspronkelijk voorkomt in Azië en Australië, is nu ook voor het eerst in België aangetroffen. Op 13 augustus 2007 werd het exemplaar gevonden in Wielsbeke (België, provincie West-Vlaanderen).

Résumé. *Diplopseustis perieresalis*, une espèce tropicale, nouvelle pour la faune belge (Lepidoptera: Crambidae)

Diplopseustis perieresalis (Walker, 1859), une espèce exotique originaire de l'Asie et d'Australie, a été trouvé pour la première fois en Belgique. Le 13 août 2007 un exemplaire fut trouvé à Wielsbeke (Belgique, province de West-Vlaanderen).

Key words : *Diplopseustis perieresalis* – Belgium – faunistics – first record – exotic.

Muus, T. S. T.: Utgong 26, 9244 HD Beetsterzwaag, The Netherlands (t.muus@microlepidoptera.nl).

Wullaert, S.: Vaartstraat 12, 8710 Wielsbeke, Belgium (steve.wullaert1@telenet.be)

Introduction

Europe is experiencing rapid changes in the last decade. New Microlepidoptera species are being recorded for Europe, and within Europe a number of species are expanding their range impressively. Also within the Benelux, there are many examples of Microlepidoptera species which were previously unknown in the Benelux but which are now considered common species.

Fig. 1–2. *Diplopseustis perieresalis* (Walker, 1859), Belgium, Province of West-Vlaanderen, Wielsbeke, 13.VIII.2007. 1.– the specimen feeding on old apples; 2.– Adult (same). (leg. & photo S. Wullaert).

One of the most well-known examples which are often mentioned, is the invasion of the small leafminer *Cameraria ohridella* (Deschka & Dimić). This species was first recorded in Macedonia in 1985. Only some years later, in 1999, the species was also found in Belgium (Simova-Tošić & Filov 1985, De Prins &

Puplesiene 1999) and it is now considered a plague on chestnut trees across Belgium. If we take a look at the larger Microlepidoptera, there are some species expanding their range as well. For example, *Antigastra catalaunalis* (Duponchel) has unexpectedly been reported in several places in Belgium (De Prins & Veraghtert 2006). It is a more tropical species which extends into the southern part of Europe (Goater 1986). In the next decades, more of those rapid changes are well to be expected, with climate changes as imaginable cause.

A newcomer in the West-Palaearctic region is the exotic pyralid moth from the family of the Crambidae (Spilomelinae), *Diplopseustis perieresalis* (Walker, 1859). The first record of this species in Europe originated from Portugal, after that the species has expanded its range (Spreidel *et al.* 2007) across Europe. One can question if the species has expanded its range by itself, or if it is an adventive species, for example, being imported by foreign transport.

Considering the first reports from The Netherlands, the species could be found in Belgium as well, and finally, on 13 August 2007 the first specimen was recorded at Wielsbeke by Steve Wullaert. With this record, the species has reached, once again, a new country on the European continent.

***Diplopseustis perieresalis* (Walker, 1859)**

This crambid strongly resembles specimens of *Endotricha flammealis* (Linnaeus), meal moths from the genus *Pyralis* or even the choreutid *Anthophila fabriciana* (Linnaeus). A significant difference between the fore mentioned species are the outstanding long labial palpi of *D. perieresalis*.

The moth was first recorded in Europe in 2000 and has subsequently been found in several localities throughout Europe (Spreidel *et al.* 2007). The species might be established after its initial introduction, because of the presence of its supposed hostplant *Carex* in many places (Patrick 1994). If we take a closer look at the localities where the first specimens in The Netherlands and Belgium are caught, the habitat is quite the same, both near a waterway with industries and places with agriculture.

The first Belgian specimen was caught on 13 August 2007 in a natural garden at Wielsbeke (province of West-Vlaanderen) by the second author, and identified by the first author from a picture (fig. 1). The garden is situated in a rather spatial laid environment in the countryside near the river Leie, with some small industries. The moths obviously come to sugar.

Morphology

Following description is based on the external morphology.

Male. Antennae on the outside with a broader structure.

Female. The abdomen is broader from segment 3 till 7, antennae are narrower compared to the antennae in the males, but the difference can sometimes be inferior.

General description. Wingspan 12–14 mm. The forewing is slender with the end of the wing more bending. In resting position it leads to a wavy appearance. Ground colour yellowish brown to darker red brown, Meyrick (1912) also

mentioned some variation in colour. Against the termen the interneural dots are present, with a more white edge. Fringe black to grey. More remarkable are the white dots at the costa. Hindwings ground colour mainly smooth white with the discal spot present, and a prominent darker area on the underside.

Biology

The early stages and the biology of the species is unknown so far (Speidel *et al.* 2007), but the supposed hostplant is *Carex*. Patrick (1994) defined that this species utilises some part of *C. secta*, because adults were seen at night flying around or near these plants.

Distribution

In Europe also records from Portugal, Spain, Canary Islands, The Netherlands (Speidel *et al.* 2007), England (The Scilly Isles, after Mackay & Fray 2002). The original distribution is situated in East Asia: Borneo, Indonesia, Malaysia, Brunei and Australia, principally East-Australia (Meyrick 1912).

References

- De Prins, W. & Puplesiene, J. 1999. *Cameraria ohridella*, een nieuwe soort voor de Belgische fauna (Lepidoptera: Gracillariidae). — *Phegea* **28**(1): 1–6.
- De Prins, W. & Veraghtert, W. 2006. *Antigastra catalaunalis*, een nieuwe soort voor de Belgische fauna (Lepidoptera: Crambidae). — *Phegea* **34**(4): 155–156.
- Goater, B., 1986. *British Pyralid Moths. A guide to their identification*. — Harley Books, Colchester: 88–89.
- Machay, A. & Fray, R. 2002. *Diplopseustis perieresalis* (Walker) on Tresco, Isles of Scilly – The first record for Britain and the western Palearctic region. — *Atropos* **16**: 26.
- Meyrick, E. 1912. A Revision of New Zealand Pyralidina. — *Transactions of the Entomological Society of London* **1912**: 46.
- Simova-Tošić, D. & Filov, S. 1985. Prilog poznavanju minera divljeg kestena [Contribution to the horse chestnutminer]. — *Zaštita bilja* **36**: 235–239.
- Speidel, W., van Nieukerken, E. J., Honey, M. R. & Koster, J. C. 2007. The exotic pyraloid moth *Diplopseustis perieresalis* (Walker) expanding in the West Palaearctic Region (Crambidae: Spilomelinae). — *Nota lepidopterologica* **29**(3/4): 185–192.
- Patrick, B. 1994. Antipodes Island Lepidoptera. — *Journal of the Royal Society of New Zealand* **24**(1): 91–116.
-

***Ectoedemia lousella*, nieuw voor de Belgische fauna (Lepidoptera: Nepticulidae)**

Chris Snyers

Abstract. *Ectoedemia lousella*, new for the Belgian fauna (Lepidoptera: Nepticulidae)

On 10 August 2007, during a brief search for leaf mines on *Acer campestre*, three mines of *Ectoedemia lousella* (Sircom, 1849) were found on the Campus "Drie Eiken" of the Antwerp University. This is the first record of this species for Belgium. By the end of August the species was found in all Belgian provinces, and on the 1st of September 1 specimen was reared.

Résumé. *Ectoedemia lousella*, une espèce nouvelle pour la faune belge (Lepidoptera: Nepticulidae)

Le 10 août 2007, pendant une excursion à la recherche de mines sur *Acer campestre*, trois mines de *Ectoedemia lousella* (Sircom, 1849) furent trouvées sur le campus "Drie Eiken" de l'Université à Anvers. C'est la première mention de cette espèce pour la Belgique. A la fin août, l'espèce fut découverte dans toutes les provinces de la Belgique, et le 1er septembre un exemplaire émergeait de la mine.

Resumen. *Ectoedemia lousella*, nueva especie para la fauna belga (Lepidoptera: Nepticulidae)

Durante una búsqueda el 10 de agosto 2007, de minas de hojas en algunos arbustos de *Acer campestre* se encontraron minas de *Ectoedemia lousella* (Sircom, 1849) en el Campus "Drie Eiken" de la Universidad de Amberes. Esta es la primera vez que esta especie es vista en Bélgica. A fines de agosto esta especie fue encontrada en todas las provincias belgas. El 1 de setiembre un adulto salió de su capullo (fig. 2).

Key words: *Ectoedemia lousella* – Belgium – first record.

Snyers, C.: Floraliënlaan, 324 B-2600 Antwerpen, nachtvinders.be@gmail.com.

Op 10 augustus 2007 werd tijdens een korte zoektocht naar bladmijnen op Spaanse aak (*Acer campestre*) ook op de samara's gekeken. Na een aantal laaghangende takken bekeken te hebben werd ook een hoger zittende tak, die naar beneden boog door het gewicht van de massa vruchten die eraan hing, bekeken. Al snel werd een trosje met drie dubbele samara's gevonden die alle gemineerd waren door *Ectoedemia (Etainia) lousella* (Sircom, 1849) (Fig. 1). Deze soort was nog niet eerder uit België vermeld (Ellis 2007). In de daaropvolgende weekeinden werden met Bruno Dedeken en Guido De Prins twee zoektochten naar deze soort uitgevoerd, op 11.VIII.2007 in Henegouwen, en op 12.VIII.2007 in Limburg, Luik, Luxemburg en Namen. Op verscheidene lokaliteiten in al deze provincies werden mijntjes van *E. lousella* aangetroffen. Op 18.VIII.2007 werd de soort eveneens in Oost-Vlaanderen gevonden en op 19.VIII.2007 werd ze in de provincies Brabant en West-Vlaanderen gezien waarmee ze dus nu uit heel België vermeld is. De mijnen werden nagenoeg telkens op de hogere takken waargenomen. Op elke locatie was ook de bladroller *Pammene trauniana* ([Denis & Schiffermüller], 1775)—een soort die een verkleuring op het zaadcompartiment veroorzaakt maar haar eitjes rechtstreeks op de zaden van *A. campestre* legt en dus geen mijngang in de vleugel heeft—talrijker aanwezig, wat eventueel voor verwarring kan zorgen. Op 01, 11 en 13

september zat in een van de potjes met bewaarde vruchten een imago van de tweede generatie (fig. 2).

Kenmerken van de soort

Deze monofage soort is gemakkelijk te determineren aan de hand van de vraatmijn in de samara's van *Acer campestre* (Spaanse aak) (fig. 1). Het is enkel opletten voor verwarring met *Pammene trauniana* die algemener is. De imago's (fig. 2) hebben een spanwijdte van 5 tot 8 mm en een zwart-witte tekening op de vleugels. De "frontal tuft" (kuif) is geel tot roestkleurig met witte zijvlekken. Maar enkel genitaliënonderzoek kan uitsluitsel geven indien de mijn en waardplant niet gekend zijn.

Fig. 1–4. *Ectoedemia (Etainia) lousella* (Sircom, 1849). 1.– samara's van *Acer campestre* met bladminen, Wilrijk (Antwerpen), 10.VIII.2007; 2.– mijn in samara, Wilrijk (Antwerpen), 10.VIII.2007; 3.– cocon op de samara van *Acer campestre* met exuvie, Antoing (Hainaut), 11.IX.2007; 4.– imago e.l. *Acer campestre*, Antoing (Hainaut), 11.IX.2007 (foto's C. Snyers).

Biologie

De eitjes voor de zomergeneratie worden op de vleugel van de samara gelegd en de larven vreten zich dan een gangetje, een donker lijntje soms enkel in tegenlicht zichtbaar, naar het zaad. Aangetaste samara's kunnen vroegtijdig afvallen. Maar meestal blijven ze hangen en zijn ze snel onherkenbaar door de bruinverkleuring tijdens de—soms versnelde—rijping.

De soort heeft twee, volgens sommige bronnen (o.a. Edmunds 2007) tot drie generaties per jaar, in België en Nederland waarschijnlijk twee. De voorjaarsgeneratie voedt zich in de knoppen en jonge scheutjes en vliegt rond in april en mei. De wijfjes van deze generatie leggen hun eitjes op de samara's en

de adulten van deze generatie vliegen in september-oktober en leggen de eitjes voor de voorjaarsgeneratie op de knoppen.

Verspreiding

Aangezien het hier om een monofage soort gaat, mag aangenomen worden dat de soort zich overal kan vestigen in West- en Centraal-Europa waar *Acer campestre*. Momenteel zijn er waarnemingen uit België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Hongarije, Italië, Kroatië, Nederland, Oekraïne, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Tsjechië en Zwitserland (Rennwald & Rodeland 2006, van Nieukerken *et al.* 2006, van Nieukerken 2007, Wall 2007). In Spanje en Portugal werd de soort nog niet vastgesteld.

Dankwoord

Aan Willy De Prins voor het nalezen en het maken van de résumé. Aan Willem N. Elis en Erik J. Van Nieukerken voor het bereidwillig verstrekken van de nodige informatie. Aan Roxana Jiménez voor de Spaanse samenvatting.

Bibliografie

- Alders, K. 2004. *Ectoedemia lousella*, een nieuwe nepticulide voor de Nederlandse fauna (Lepidoptera: Nepticulidae). — *Tinea Nederland* **1**(3–4): 17–21.
- De Prins, W. & Steeman, C. 2007. Catalogue of the Lepidoptera of Belgium. — webh01.ua.ac.be/vve/Checklists/Lepidoptera/Nepticulidae/Elouisella.htm. [laatst bezocht op 4 december 2007].
- Edmunds, R. 2007. British leafminers. — <http://www.leafmines.co.uk/html/Lepidoptera/E.louisella.htm>. [laatst bezocht op 19 oktober 2007].
- Ellis, W. N. 2007. Bladmineerders. www.bladmineerders.nl/minersf/lepidopteramin/ectoedemia/louisella/louisella.htm. [laatst bezocht op 19 oktober 2007].
- Rennwald, E. & Rodeland, J. 2006. Lepiforum: Bestimmung von Schmetterlingen (Lepidoptera) und ihren Präimaginalstadien. — www.lepiforum.de/cgi-bin/lepiwiki.pl?Ectoedemia_Louisella. [laatst bezocht op 19 oktober 2007].
- van Nieukerken, E. J. 2007. Fauna Europaea, Nepticulidae. — In: Karsholt, O. & van Nieukerken, E. J. (eds.), Fauna Europaea: Lepidoptera, Moths. Fauna Europaea Version 1.3. — www.faunaeur.org [laatst bezocht op 19 oktober 2007].
- van Nieukerken, E. J. & Laštůvka, A. *Ectoedemia (Etainia) obtusa* (Puplesis & Diškus, 1996) new for Europe: taxonomy, distribution and biology (Nepticulidae). — *Nota lepidopterologica* **25**(2/3): 87–95.
- van Nieukerken, E. J., Laštůvka, A. & Laštůvka, Z. 2006. Annotated catalogue of the Nepticulidae and Opostegidae (Lepidoptera: Nepticuloidea) of France and Corsica. — *Zootaxa* **1216**: 1–114.
- Wall, M. 2007. Hants Moths. — www.hantsmoths.org.uk/moths/moth_0022.htm [laatst bezocht op 19 oktober 2007].
- Wieser, C. 2004. Die Schmetterlingsfauna der Auen im Oberen Drautal und weitere Erstnachweise für Kärnten und Österreich (Insecta/Lepidoptera). — *Carinthia* II 194/114: 369–387.

A new species of *Chalcochiton* (Diptera: Bombyliidae) from Morocco

Dils Jozef

Samenvatting. Een nieuwe soort *Chalcochiton* (Diptera: Bombyliidae) uit Marokko. Aan de hand van vijftien mannetjes wordt *Chalcochiton atlantica* sp. n. beschreven van de Atlantische kust in Marokko.

Résumé. Une nouvelle espèce de *Chalcochiton* (Diptera: Bombyliidae) du Maroc. *Chalcochiton atlantica* sp. n. est décrite d'après quinze mâles capturés sur la côte atlantique du Maroc.

Key words: Description – new species – Diptera – Bombyliidae – *Chalcochiton atlantica*

Dils, J.: Krekelberg 149, B-2940 Hoevenen, Belgium. jos.dils@pandora.be.

Introduction

The distribution of species of the genus *Chalcochiton* is restricted to the Palaearctic Region (Evenhuis & Greathead 1999, Zaitzev 2006). This new species is not closely related to any of the other *Chalcochiton* and is until now found in two localities along the Atlantic coast in Morocco.

Diagnosis

The species is immediately distinguished from all other *Chalcochiton* species by the deviant shape of the dark-brown pattern of the wings. The posterior edge of the infuscation on the wings in all other *Chalcochiton* species is either sharply or fuzzily defined from the clear part of the wing in an unnotched line (Becker 1903, Paramonov 1930, Austen 1937). In the new species, the posterior edge of the brown infuscation is marked with 3–4 notches.

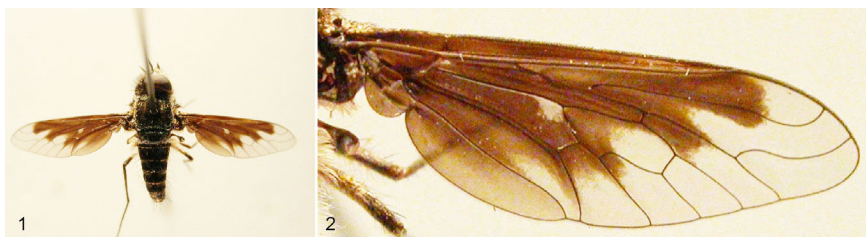
Chalcochiton atlantica sp. n.

Material examined

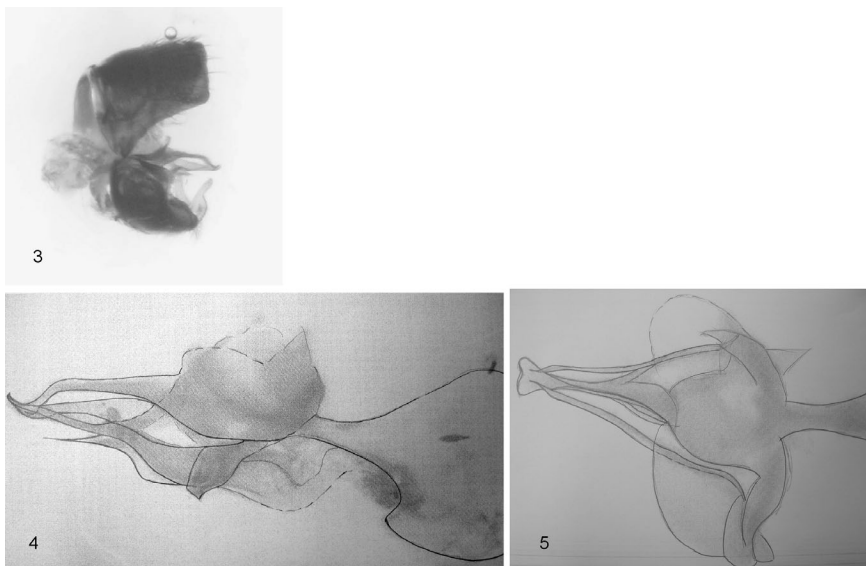
Holotype ♂: Morocco, Guelmin, 11 km N of Guelmin, N 29°08'30.3" W 10°05'48.4", 430 m, 23/03/2006, deposited in the Zoological Museum Amsterdam; Paratypes: 13♂ same data as holotype; 1♂ Morocco, Guelmin, Mesti, N 29°16'29.1" W 10°08'22.1", 280 m, 23/03/2006 (20 km SW of Sidi-Ifni), leg. Dils-Faes, deposited in the Zoological Museum Amsterdam and the Jos Dils Personal Collection (Hoevenen, Belgium).

Description

Head: Ground colour shining dark brown, lower part of frons and upper part of bucal cavity grey polinose. Scattered, iridizing scales on frons, occiput and face. Bristle like erect black hairs on upper part of bucal cavity, less strong black hairs on central area of the face, frons, ocellar tubercle and occiput. White hairs along eye margin of the face. Antenna black, scape and pedicel with short black hairs, length of flagellum 3 times the sum of scape and pedicel. Proboscis protruding the bucal cavity equals the length of the flagellum.

Figs. 1–2. *Chalcochiton atlantica* sp. n., Holotype ♂, Morocco, Guelmin, 11 km N of Guelmin, 430 m, 23/03/2006; 1.– Dorsal view; 2.– Right wing.

Figs. 3–5. *Chalcochiton atlantica* sp. n., Paratype ♂; same data. 3.– Male genitalia; 4.– Lateral view; 5.– Basal view.

Thorax: Pleurae and mesonotum brownish polinose, on the mesonotum with two blackish stripes, only visible in frontal view.

Scattered iridizing scales on mesonotum and scutellum, the greatest concentration of those scales are situated near the shoulders and over the wing base. All hairs on mesonotum and scutellum blackish-brown, those of the scutellum the longest. Hairs on mesopleuron blackish brown, whitish yellow on metapleuron. Haltera dark brown.

Wings: Dark brown infuscation sharply defined from the clear part of the wing, showing 3–4 notches posteriorly (figs. 1–2).

Legs: Brown, femora darker than tibia. Femora covered with dull light brown scales and basely with brown hairs. Pulvilli fully developed.

Abdomen: T1 with light coloured erect hairs. T2 to T7 covered with adpressed iridizing scales and fine black hairs along posterior margins, similar in length as on the scutellum. Long white hairs on sides of T2 to T4. Hairs on sternites white, except on S7, where they are black, all sternites with scattered white scales.

Genitalia: Epandrium large with short hairs. Phallus small, sharply narrowed. Epiphallus at apex with rounded triangular convex plate (figs. 3–5).

Female: unknown.

Etymology: The species is named *atlantica* because the type specimens where collected near the Atlantic coast in Morocco.

Literature

- Austen, E. E. 1937. *The Bombyliidae of Palestine*. — British Museum (Natural History), London, ix + 188 p.
- Becker, T. 1903. Die Paläarktischen Formen der Gattung *Mulio* Latreille (Dipt.). — *Zeitschrift für systematische Hymenopterologie und Dipterologie* **3**: 17–32, 89–96, 193–198.
- Evenhuis, N. L. & Greathead, D. J. 1999. *World catalog of bee flies* (Diptera: Bombyliidae). — Backhuys, Leiden, XLVIII + 756 pp..
- Paramonow, S. J. 1930. Beiträge zur Monographie der Bombyliiden-Gattungen *Cytherea*, *Anastoechus* etc. Bombyliidae [Diptera]. — *Trudy Fiz.-Mat. Vidd. Ukr. Akad. Nauk.* **15**(3): 355–481.
- Zaitzev, V. F. 2006. New species of the Genus *Chalcochiton* Loew (Diptera, Bombyliidae) from Spain and Morocco. — *Entomological Review* **86**(6): 728–732.
-

Boekbespreking

Benton, T.: *Bumblebees*.

580 p., 21,49 × 17,12, 288 kleurenplaten aangevuld met tekeningen en zwart-wit afbeeldingen, Harper Collins Publishers, 77-85 Fulham Palace Road, London W6 8 JB, www.collins.co.uk, 2006, boek besteld via proxis, 2 edities hardback and paperback, respectievelijk € 62,80 (ISBN 0 00 717450 0) en € 37,70 (ISBN 0 00 717451 9), dit boek maakt deel uit van de serie *New Naturalist*.

Bij het lezen van dit boek wordt snel duidelijk dat het niet "een zoveelste in de rij" is, maar een schitterend boek over de Britse hommelse soorten.

Na een korte inleiding over de verspreiding wereldwijd en over de Britse eilanden neemt Ted Benton je een eerste maal summier mee naar enkele thema's die in de volgende hoofdstukken meer in detail aan bod komen.

Het volgende hoofdstuk is gewijd aan de levenscyclus van de hommels. Beginnende met lente-koninginnen over koloniegroei, "switchin' point", "competition point" tot nieuwe koninginnen om uiteindelijk te eindigen bij de overwintering. De psychologie van de hommels handelt over het innerlijke leven. Perceptie door de zintuigen, geheugen en communicatie worden uitvoerig en begrijpend verklaard.

Koekoekshommels, de piraten van de kolonie, vertrouwen op hun zoekgedrag en sterkte om de kolonie in handen te nemen en te zorgen voor hun nageslacht. Predatoren, parasieten en indringers worden kort en krachtig besproken, ook de impact op de kolonie, virulentie en het weerzijdsse aanpassingsvermogen, van kolonie en parasiet, is schitterend om lezen.

Hommels en bloemen, het is een onafscheidelijke combinatie. In de volgende twee hoofdstukken wordt het foerageren besproken vanuit hommels- en bloemstandpunt. Hommels houden van bloemen, maar welke genieten hun voorkeur? Hoe ver wordt er gevlogen en wat is het juiste tijdstip om te foerageren? Op al deze vragen wordt een duidelijk antwoord gegeven. Net als bij de mens moet de voedsel- en energiebalans netjes in orde zijn. We mogen hier zeker de economische bevruchters niet vergeten. Zij zorgen namelijk voor de broodwinning van veel mensen. Bloesemtypes worden ingedeeld in relatie tot vermoedelijk bestuivingsgedrag. De auteur gaat ook op zoek naar een verband tussen de morfologie en andere kenmerken van een bloem en vergelijkt dit met welke bestuiver er meer frequent een bezoek brengt. Voor de plant betekent dit een zoektocht naar de perfecte kruisbestuiving.

In een volgend hoofdstuk stelt Ted Benton tot doel om alle Britse hommelse soorten te kunnen identificeren, van onderscheid in "look-alikes" naar het echte werk met determineersleutels. Daarna komen de belangrijkste soorten gedetailleerd aan bod. Na een beschrijving van de soort worden variatie, gelijkende soorten, verspreiding, kolonie-ontwikkeling, foerageergedrag, mogelijke parasieten en habitat opgesomd.

Verandering van de landbouw zorgt voor een algemene vermindering aan hommels. Wat verder volgt, is een zoektocht naar het waarom van de achteruitgang om zo het behoud beter te kunnen begrijpen en te verbeteren. Het laatste hoofdstuk is volledig gewijd aan het behoud van in gevaar gekomen soorten. In een eerste appendix gaat het over enkele op de Britse eilanden uitgestorven soorten.

Het boek eindigt met het vernoemen van enkele organisaties die deze behaarde bestuivers als onderzoeksmaterie hebben, enerzijds met een lijst van andere boeken over dit onderwerp en anderzijds een volledige lijst met Latijnse namen van alle planten aangehaald in het boek. Als afsluiter volgen nog een volledige referentielijst en een samengestelde, alfabetische index.

Dit vlot leesbare boek is begrijpend geschreven en goed opgebouwd. Het is doorlopend, voortreffelijk geïllustreerd met talloze kleurenfoto's. Het was een plezier om lezen en is een aanrader voor iedereen die in hommels geïnteresseerd is.

Kris Jans

Bijdrage tot een betere kennis van de verspreiding van onze inheemse boktorren (Coleoptera: Cerambycidae)

Willy Troukens

Abstract. Contribution to a better knowledge of the distribution of Belgian longhorn beetles (Coleoptera: Cerambycidae)

The author lists several localities of 20 species of Cerambycidae from various regions of Belgium.

Résumé. Contribution à une meilleure connaissance de la distribution en Belgique des longicornes (Coleoptera: Cerambycidae)

L'auteur donne une liste des localités de 20 espèces de Cerambycidae dans différentes régions de Belgique.

Key words: Belgium – Faunistics – Cerambycidae.

Troukens, W.: Ninoofsesteenweg 782/8, B-1070 Anderlecht.

Het artikel "Boktorren aan de westrand van Brussel" (Troukens 2007: 72–80) lokte enkele positieve reacties uit. Verschillende insectenliefhebbers toonden of bezorgden mij hun vangsten. Alles bij elkaar werden hiermee nieuwe, ongepubliceerde gegevens van 20 boktor-soorten verzameld. Dit leverde een interessante lijst op ter aanvulling van de verspreidingskaartjes in Ann Muylaert's standaardwerk (1984). Ook eigen waarnemingen van buiten mijn traditioneel studiegebied werden eraan toegevoegd. De determinaties gebeurden met de beschrijvingen van Du Chatenet (2000: 263–359), Harde (1966: 7–94) en Muylaert (1984: 1–147). De nomenclatuur is volgens Sama (2007), afwijkingen daarvan bij Muylaert (1984) staan tussen vierkante haakjes. Provincienamen werden afgekort als volgt: AN = Antwerpen, BR = Brabant, LI = Limburg, LG = Luik, LX = Luxemburg, NA = Namen en WV = West-Vlaanderen.

1. *Prionus coriarius* (Linnaeus, 1758): Tervuren (BR), 23.VIII.1984, 1 ex. op menglicht, leg. L. Van Lancker; 16.VIII.2002, 1 ex. in het Moorselbos in lichtval, leg. B. Misonne.

2. *Rhagium mordax* (De Geer, 1775): Masbourg (LX), 06.IV.1991, 1 ex., leg. K. & P. Serroels.

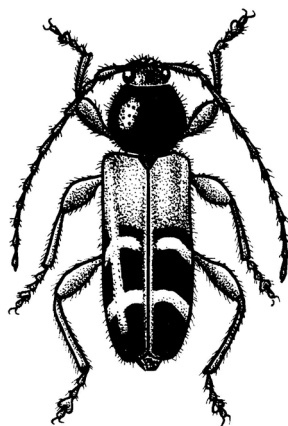
3. *Rhagium bifasciatum* Fabricius, 1775: Poppel (AN), 08.VI.1985, 1 ex., leg. B. Misonne; Masbourg (LX), 09.VI.1991, 1 ex., leg. K. & P. Serroels; Maaseik (LI), 28.IV.1996, 1 ex. in "Jagersborg", leg. B. Vanholder.

4. *Grammoptera ruficornis* (Fabricius, 1781): Braine-l'Alleud (BR), 10.VI.2006, 5 ex. in het Bois d'Ophain op brandnetels, leg. W. Troukens.

5. *Pseudovadonia livida* (Fabricius, 1776) [*Pseudallosterna*]: Wenduine (WV), 05.VII.1981, 4 ex. op bramen (*Rubus* sp.), leg. W. Troukens.

6. *Stictoleptura rubra* (Linnaeus, 1758) [*Corymbia*]: Martelange (LX), 10.VIII.1998, 2 ex. in het Forêt d'Anlier, leg. L. Van Lancker; Nonceveux (LG), 28.VII.1979, 1 ex. naast weiland, leg. N. Sengier; Han-sur-Lesse (NA), 06.VII.1995, 1 ex., leg. B. Vanholder; Noorderwijk (AN), 11.VIII.1991, 1 ex. in

de wijk "Zandkuil", leg. R. Hoes; Belvaux (NA), 14.VII.1996, 1 ex., leg. B. Vanholder; Losheimergraben (LG), 24.VII.2006, 1 ex. in rottende paal, leg. D. Collas.

Figuur 1: *Poecilium alni* (Linnaeus, 1767). Het vlekkenpatroon herinnert wonderwel aan dat van bepaalde mierkevers (Cleridae) en mierwespen (Mutillidae).

7. *Paracorymbia fulva* (De Geer, 1775) [*Brachyleptura*]: Wenduine (WV), 03.VII.1981, 1 ex., leg. W. Troukens.

8. *Pachytodes cerambyciformis* (Schränk, 1781): Couvin (NA), 22.VI.1995, 1 ex.; Habay (LX), 29.VI.1996, 3 ex. op adderwortel (*Persicaria bistorta*), leg. B. Vanholder; Sint-Genesius-Rode (BR), 09.VI.2005, 1 ex. in het Zoniënwoud op braam, leg. W. Troukens.

9. *Rutpela maculata* (Poda, 1761) [*Leptura*]: Sint-Genesius-Rode (BR), 15.VI.2004, 1 ex. in het Zoniënwoud op braam, leg. W. Troukens; Losheimergraben (LG), 25.VII.2006, 1 ex. in bos, leg. D. Collas.

10. *Stenurella melanura* (Linnaeus, 1758): Couvin (NA), 22.VI.1995, 1 ex., leg. B. Vanholder; Sint-Genesius-Rode (BR), 20.VI.2006, 3 ex. in het Zoniënwoud op braam, leg. W. Troukens.

11. *Arhopalus rusticus* (Linnaeus, 1758): Poppel (AN), 09.VIII.1983, 1 ex., leg. B. Misonne; Han-sur-Lesse (NA), 29.VIII.1995, 2 ex.; Zutendaal (LI), 13.VII.1996, 1 ex. op licht, leg. B. Vanholder.

12. *Tetropium castaneum* (Linnaeus, 1758): Ukkel (BR), 15.V.1988, 1 ex. in het Zoniënwoud, leg. A. De Turck; Losheimergraben (LG), 04.VI.2006, 1 ex. onder boomschors, leg. D. Collas.

13. *Stenopterus rufus* Linnaeus, 1767: Molenbeersel (LI), 16.VII.1995, 3 ex. op schermbloemen, leg. B. Vanholder.

14. *Callidium violaceum* (Linnaeus, 1758): Patignies (NA), 21.VI.1980, 1 ex., leg. B. Marcelis; Lichtaart (AN), 22.V.1992, 1 ex. in "Bobbejaanland", leg. W. Troukens.

15. *Pyrrhidium sanguineum* (Linnaeus, 1758): Wenduine (WV), 01.V.1988, 2 ex. leg. A. De Turck.
16. *Phymatodes testaceus* (Linnaeus, 1758): Losheimergraben (LG), 24.VII.2006, 1 ex., leg. D. Collas.
17. *Poecilium alni* (Linnaeus, 1767) (fig. 1): Bosvoorde (BR), 18.V.1943, 1 ex. in het Zoniënwood, leg. R. Guinez.
18. *Agapanthia villosviridescens* (De Geer, 1775): Presgaux (NA), 15.VI.1991, 2 ex., leg. M. Gillard; Braine-l'Alleud (BR), 10.VI.2006, 1 ex. in het Bois d'Ophain, leg. W. Troukens.
19. *Saperda carcharias* (Linnaeus, 1758) [*Anaerea*]: Heist-aan-Zee (WV), 08.VIII.1972, 2 ex. in het Willemspark op populier (*Populus* sp.), leg. N. Sengier; Wenduine (WV), 11.VII.1993, 1 ex. op licht in de binnenduinen, leg. A. De Turck; Maaseik (LI), 09.VII.1995, 1 ex., leg. B. Vanholder.
20. *Oberea oculata* (Linnaeus, 1758): Wenduine (WV), 14.VII.1981, 1 ex. in de binnenduinen op wilg (*Salix* sp.), leg. W. Troukens.

Dankwoord

Ik dank van harte alle insectenliefhebbers die mij hun vangsten of collectiemateriaal ter beschikking stelden, met name Didier Collas (Dilbeek), Aubin De Turck (Wenduine), Marcel Gillard (Presgaux), Remi Guinez (Vorst-Brussel), Raymond Hoes (Anderlecht), Bart Marcelis (Halle), Bernard Misonne (Tervuren), Nicole Sengier (Anderlecht), Karel & Pieter Serroels (Dilbeek), Bart Vanholder (Haaltert) en Leon Van Lancker (Dilbeek).

Bibliografie

- Du Chatenet, G. 2000. *Coléoptères phytophages d'Europe*. — N.A.P. Editions, Vitry-sur-Seine.
- Harde, K. W. 1966. Cerambycidae. — In: Freude, Harde & Löhse. *Die Käfer Mitteleuropas, Band 9*. — Goecke & Evers Verlag, Krefeld.
- Muylaert, A. 1984. *Fauna van België. Boktorren (Cerambycidae)*. — Vermogen van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Brussel.
- Sama, G. 2007. Fauna Europaea: Cerambycidae. — In: Audisio, P. (ed.) *Fauna Europaea Version 1.3, Coleoptera 2*. www.faunaeur.org.
- Troukens, W. 2007. Boktorren aan de westrand van Brussel (Coleoptera: Cerambycidae). — *Phegea* **35**(2): 72–80.

Boekbesprekingen

Cuvelier, S., Degrande, J., Merveillie, L., Spruytte, S. & Vervaeke, J.: *Dagvlinders in West-Vlaanderen. Verspreiding en ecologie 2000–2006*. 21,5 × 30 cm, 144 p., doorlopend in kleur geïllustreerd, Zuid-West-Vlaamse VlinderKring, www.zwvvk.net.tf, gebonden, 2007, 30,- € (ISBN 978-90-9022525-8).

Dit boek is het resultaat van zeven jaar nauwgezet speuren naar dagvlinders in een toch wel op entomologisch gebied eerder "verwaarloosde" regio. Hoewel honderdduizenden mensen jaarlijks hun vakantie aan de Belgische kust doorbrengen, wordt er blijkbaar weinig aandacht besteed aan natuur. Nochtans herbergt de duinengordel enkele zeer interessante vlindersoorten, die men elders in het land niet of slechts hoogst sporadisch kan aantreffen.

West-Vlaanderen wordt in zes ecoregio's ingedeeld en het boek vangt aan met een gedetailleerde bespreking daarvan. Dan volgt een algemeen deel over dagvlinders met rubrieken als: bouw, levenscyclus, voortplanting, ecologische eisen en mogelijk beheer, predatoren, parasieten, pathogenen en kannibalisme, trekvlinders en algemene entomologie. Ook wordt even aandacht besteed aan de dagvlindersoorten die vóór 2000 uit West-Vlaanderen bekend waren, maar tijdens het onderzoek niet meer werden opgemerkt; in het totaal gaat het daarbij om 11 soorten. Dan volgt een korte uitleg over het project zelf. De databank die als basis diende voor dit boek bevat 81.277 gevalideerde observaties van niet minder dan 281.670 exemplaren (alle stadia) behorende tot 40 soorten. Dit deel is rijkelijk geïllustreerd met kleurenfoto's van hoofdzakelijk biotopen, maar ook van voedselplanten en vlinders.

In het systematisch deel worden de 40 waargenomen soorten op eenvormige manier behandeld. Achtereenvolgens worden details gegeven over het uiterlijk van de vlinder, de levenscyclus, het leefgebied, het voedsel van de rups en van de volwassen vlinder, het gedrag en de mobiliteit en de bedreiging en beheer. De meeste soorten worden zo op twee pagina's behandeld, sommige op vier. Bij elke soort hoort een reeks kleurenfoto's van uitstekende kwaliteit. Het imago wordt groot afgebeeld en verder volgen er enkele kleinere foto's van ei, rups, pop, voedselplant of biotoop. Hoewel de meeste foto's voor zich spreken, zou het toch interessant geweest zijn om bij deze foto's onderschriften te plaatsen, zeker als het om vindplaatsen gaat. Bij elke soort wordt ook een vliegtijdhistogram afgebeeld en een verspreidingskaartje. Tevens worden telkens de vroegste drie en laatste drie waarnemingen opgesomd (vindplaats + exacte datum).

Achteraan volgen nog een literatuurlijst, een lijst internetadressen, een verklarende woordenlijst en een lijst van de fotografen.

Al met al is het een mooi geïllustreerde publicatie geworden die als basis kan dienen voor het beheer van verschillende natuurgebieden in West-Vlaanderen. Voor natuurliefhebbers is het een handig instrument om snel informatie te vinden over de huidige situatie van het dagvlinderbestand in deze provincie, en voor de dagvlinderwaarnemers is het een uitstekend uitgangspunt om de evolutie van de dagvlinders op de voet te volgen.

Willy De Prins

Gershenson, Z. S., Pavliček, T., Kravchenko, V. & Nevo, E.: *Yponomeutoid Moths* (Lepidoptera, Yponomeutoidea, Plutellidae, Argyrorethiidae) *of Israel*. 17 × 24 cm, 94 pp., 1 kleurenplaat, 110 tekstfiguren, Pensoft Publishers, Sofia, Moscow, www.pensoft.net, gebonden, 2006, €URO 60,00 + porto (ISBN 978-954642274-3).

Dit boek maakt deel 58 uit van de “*Pensoft Series Faunistica*” en het is tevens een deel in de reeks “*Evolution Canyon model research program*”. Het is het eerste overzicht van 3 mottenfamilies uit de groep Yponomeutoidea in Israel, nl. Yponomeutidae, Plutellidae en Argyrorethiidae. Deze laatste familie wordt evenwel meestal beschouwd als een subfamilie van de Yponomeutidae. In het totaal worden 6 genera en 25 soorten behandeld.

Het boek begint met een algemene inleiding over de biologie van de spinselmotten, hun verspreiding in Israel en hun kenmerkende invloeden in verschillende biotopen. Ook wordt aandacht besteed aan de economische impact van deze motten (vele leven op cultuurgewassen) en aan de systematiek en classificatie van deze groep.

Het systematische deel vangt aan met determineersleutels tot op de families en de subfamilies. Nadien volgen gelijkaardige sleutels tot de genera en soorten. Deze tabellen zijn voorzien van tekstfiguren die de onderscheidende kenmerken verduidelijken.

Van elke soort wordt de volledige nomenclatuur gegeven en een verwijzing naar de oerbeschrijving, alsook alle synoniemen met verwijzing naar de literatuur. Het uiterlijk en de mannelijke en vrouwelijke genitalia worden kort beschreven en met tekstfiguren afgebeeld. Telkens wordt verwezen naar gelijkende soorten. De biologie, met o.a. een opsomming van de voedselplanten, wordt kort aangegeven. De algemene verspreiding en de gedetailleerde verspreiding in Israel worden aangegeven en voorgesteld op een verspreidingskaartje van dat land.

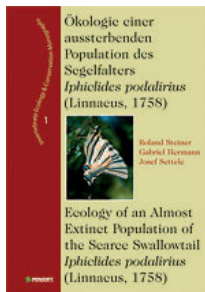
Achteraan bevindt zich één kleurenplaat met 6 foto's (3 *Yponomeuta*- en 3 *Ypsolopha*-soorten). Het is jammer dat in een boek met een dergelijke prijs geen moeite gedaan is om alle Israelische soorten in kleur af te beelden. Het zijn er toch maar 25, en de meest kleurrijke (uit het genus *Argyrorethia*) heeft men niet eens gekozen.

Het boek eindigt met een uitgebreide literatuurlijst over deze groep insecten en een alfabetische index van de taxonomische namen. Het is bedoeld voor specialisten, verzamelaars, biogeografen en natuurbeschermers.

Willy De Prins

Steiner, R., Hermann, G. & Settele, J.: *Ökologie einer aussterbenden Population des Segelfalters Iphiclides podalirius (Linnaeus, 1758)*.

16,5 × 23,5 cm, 171 pp., talrijke afbeeldingen waarvan verschillende in kleur, Pensoft Publishers, Sofia, Moscow, www.pensoft.net, gebonden, 2007, €URO 60,00 + porto (ISSN 1312-9082).

Dit boek is het eerste in een nieuw geplande reeks “*Invertebrate Ecology & Conservation Monographs*” en handelt over de ecologie van slechts één soort: de koningspage (*Iphiclides podalirius*), in dit speciale geval zelfs over een uitstervende populatie van deze soort die zich situeert in het Duitse Bundesland Baden-Württemberg (Zuid-West-Duitsland).

Het is merkwaardig dat de eerste auteur, die het meeste waarnemingen heeft verricht naar de achteruitgang van deze populatie, zo nauwgezet alle ecologische eigenaardigheden heeft kunnen optekenen van deze populatie en ze langzaam maar achteruit heeft zien gaan, zonder dat er maatregelen genomen konden worden om deze toch wel zeldzame soort te kunnen redden van de ondergang. Ondertussen is het een feit: de soort komt niet meer voor in het onderzoeksgebied.

Phegea 36 (1) (01.III.2008): 39

Dit is een typisch voorbeeld van de effecten van onvoldoende beheersmaatregelen, voortgekomen uit de verkeerde interpretatie en het foutief stellen van prioriteiten, maar ook van het misgebruiken (of niet-gebruiken) van de aanwezige kennis terzake. En als er dan al maatregelen werden genomen, gebeurde dit veel te laat en op een te kleine schaal.

De eerste auteur heeft zich tot en met 1996 zeer intensief met *Iphiclides podalirius* in het onderzoekingsgebied bezig gehouden. Hij beschrijft zeer gedetailleerd de biologie van deze soort (alle stadia) en de ecologie van het gebied zelf (klimaat, biocoenosen enz.). In het hele gebied kwam de soort in 16 afzonderlijke biotopen voor, maar voortdurende genetische uitwisseling daartussen was zeer waarschijnlijk omdat de koningspage bekend staat als zwerver. Door het markeren van de voedselplanten (voornamelijk sleedoom, *Prunus spinosa*) en adulten (vooral wijfjes), kon het gedrag en de biologie in het gebied zeer nauwkeurig bestudeerd worden. Heel deze studie, en de talrijke biologische gegevens, zijn vastgelegd in tabellen en ze worden voorgesteld op grafieken (twee- of driedimensionale staafdiagrammen).

Verder is het hele boek doorlopend geïllustreerd met kleurenfoto's van biotopen, voedselplanten en van alle stadia van *I. podalirius*. Daar wordt precies mee aangetoond wat er verkeerd gelopen is met alle maatregelen die genomen werden om de soort alsnog te beschermen. De oorzaken van het mislukken worden duidelijk aangegeven.

Het boek is zeer keurig uitgegeven en voorzien van een uitgebreide literatuurlijst en enkele appendices waarin resultaten worden opgenomen van waarnemingen na het afsluiten van de eigenlijke studieperiode. Het boek richt zich voornamelijk tot specialisten, entomologen en populatie-ecologen.

Willy De Prins

Inhoud:

Cox, A. & van der Wolf, H.: The female of <i>Cochylimorpha salinarida</i> (Lepidoptera: Tortricidae, Tortricinae).....	21
De Prins, W.: Interessante waarnemingen van Lepidoptera in België in 2007 (Lepidoptera).....	1
Dils, J.: A new species of <i>Chalcochiton</i> (Diptera: Bombyliidae) from Morocco ...	31
Kindts, B.: <i>Eupithecia selinata</i> (Lepidoptera: Geometridae) in "Het Leen" (Oost-Vlaanderen)	19
Muus, T. S. T. & Wullaert, S.: <i>Diplopseustis perieresalis</i> , a tropical species, new to the Belgian fauna (Lepidoptera: Crambidae)	25
Snyers, C.: <i>Ectoedemia lousella</i> , nieuw voor de Belgische fauna (Lepidoptera: Nepticulidae)	28
Spronck, R. & Georis, A.: <i>Metasia ophialis</i> (Lepidoptera: Crambidae, Spilomeninae), une espèce nouvelle pour la faune belge	23
Troukens, W.: Bijdrage tot een betere kennis van de verspreiding van onze inheemse boktorren (Coleoptera: Cerambycidae)	35
Boekbesprekingen	34, 38

verantw. uitg.: W. De Prins, Dorpstraat 401B, B-3061 Leefdaal (Belgium) – Tel: +32-2-305.37.32

Phegea **36** (1) (01.III.2008): 40